

2.CURSORISCH LEZEN

Bij Manteau verschenen de laatste jaren een groot aantal boekjes voor cursorische lectuur in het raam van het "Manteau literair Project". Opvallend is wel dat de uitgever graag op mensen met naam een beroep doet om de boekjes samen te stellen en in te leiden. In dit nummer willen wij vijf van deze publicaties even kritisch bekijken.

(1) Ivo Michiels - Het Afscheid, met aantekeningen door Paul de Wispelaere, Manteau, Antwerpen en Amsterdam, 1980, 104 p., 195 Fr.

Herdruk van de vroeger bij Ontwikkeling verschijnende schooluitgave van dit boek. In de inleiding zijn de bio-bibliografische gegevens bijgewerkt tot 1980. Het deel "Documentatie" achteraan is helaas niet bijgewerkt en bestaat nog steeds uit citaten van 1957 en 1958. De vragenlijst die deze schooluitgave vroeger vergezelde, is er niet meer bij, wat geen verlies is. Deze korte roman is erg geschikt voor bespreking in een goed 6e jaar van het SO: interessante gespreksstof.

(2) Jef Geeraerts - Kongo en daarna, van aantekeningen voorzien door Willy Spillebeen, Manteau, Brussel en Den Haag 1975, 72 p., 130 Fr.

4 verhalen van Geeraerts, zeker niet van zijn beste, behalve een fragment uit "Indian Summer". Weinig interessante vragen van het type "Waarop blijft de ik-persoon blijkbaar op die plaats?" (p. 68) of "Vergelijk 'Water' op het inhoudelijke vlak even met 'Dagboek van een nacht' van Paul Brondeel". Voor 4e of 5e jaar, vooral bij klassen die nogal van actie en sensatie houden.

(3) Louis Couperus -Japanse legenden, voor het onderwijs gekozen en van opdrachten voorzien door Marc Galle, Manteau Brussel en Den Haag, 1976, 64 p., 130 Fr.

4 verhalen en een beschouwend stuk van Couperus. Hoogst merkwaardige lectuur: Couperus' versie van een Japanse beschaving. Interessant voor wie leerlingen wil confronteren met een totaal andere cultuur, misschien voor een individuele opdracht? Weinig vragen, waar bovendien niet mee te werken valt.

(4) Dick Hillenius e.a. - Gestalten van het essay, tekstuitgave en werkschrift door Paul van Aken, Manteau Brussel en Amsterdam, 1978, 63 p., 125 Fr.

Een inleiding van 13 blz. over het essay, waarin een poging tot definitie en 7 blz. historisch overzicht (meeslepend als het telefoonboek). Daarna een essay van Dick Hillenius (over nieuwe muziek), één van Vestdijk (De kunstenaar en de moraal) en twee van Paul de Wispelaere. Bij elk essay van 3 à 4 blz. hoort 1 à 2 blz. woordverklaring (waarvoor dient een woordenboek dan nog?), en ongeveer een even lange lijst met "enkele namen" van artiesten enz. (weer zo'n telefoonboek) en 4 à 6 blz. vragen en opdrachten. De keuze van de teksten is zeer literair en artistiek. Erg geschikt voor wie van zijn leerlingen cultuurdragers wil maken. Of deze leerlingen de problemen uit deze teksten als de hunne zullen herkennen, is zeer te betwijfelen. Daar wordt blijkbaar ook niet erg op gerekend, want er wordt van hun enkel verwacht dat ze de inhoud precies weer kunnen geven en enkele taalkundige en stilistische finesses onderscheiden, waarna er opdrachten volgen voor een zelfstandig werk, dat echter nergens een kritische reflectie op de tekst veronderstelt omdat de tekst er gewoon niets mee te maken heeft.

(5) Luk De Vos en Gilbert van Hoeydonck - De verbeelding aan de macht, Analyse van strips, Manteau, Antwerpen en Amsterdam, 1980, 104p., 130 fr.

Een uiterst boeiend boekje, eigenlijk veel bruikbaar voor leerkrachten als voor de leerling. Zeer nuttig materiaal met lesconcepten, illustratie en serieuze theorie. Het erbij afgedrukte stripverhaal van 12 blz. is zo verkleind dat het niet meer leuk is. Heel erg zijn geld waard voor de leerkracht. De leerlingen kunnen voor die prijs misschien beter een stripverhaal kopen om samen in de klas te ontleden. (Vonk komt in één van de volgende nummers terug op stripverhalen in de klas).

En dan blijft nog de vraag naar de zin van al deze boekjes. Als we zien hoe energiek de uitgevers ze op de markt blijven brengen, dan moeten we toch aannemen dat er kopers voor zijn? Vooral bij de nummers (2), (3) en (4) vraag ik me af wat hun functie in de klas mag zijn, m.a.w. wat bieden deze boekjes wat een goede bloemlezing niet biedt? Of zouden ze de bloemlezing moeten vervangen? Of aanvullen? In dat laatste geval is het gevaar dat de leerkracht ze gebruikt om zijn stokpaardje tot verplichte leerstof te verheffen toch wel groot. Misschien kunnen ze dienen om groepjes leerlingen een schrijver of genre te laten bestuderen?

Maar dan al die vragen! Duidelijk: vragen die er niet toe leiden dat leerlingen een attitude of een methode verwerven, dienen tot niets; ze leren dan alleen maar gokken naar wat de leerkracht als antwoord in het hoofd mag hebben en dat is antipedagogisch.

Och heren uitgevers, ik weet dat ons taalgebied maar klein is, de kosten hoog, het kapitalisme genadeloos, de verbeteringsraad onverbiddelijk en de leerkrachten conservatief, maar is er nu echt geen manier om ons in plaats van deze speciaal voor de school gesteriliseerde en geprepareerde dingetjes, regelmatig goedkope herdrukken te bezorgen van interessant modern literair werk? Wat zijn Waalse scholieren toch te benijden die zo maar in een iets of wat krantenwinkel voor een habbekrats de hele Franse literatuur kunnen kopen! Waarom ben ik hier geboren en niet in Eupen, waar een pocket van Grass, een van Lenz en een van Kafka samen minder kosten dan Vandenbroecks onvolprezen "Brief aan Boudewijn"? Het wordt langzamerhand steeds moeizamer zoeken naar betaalbare en verantwoorde cursorische lectuur!

R. Roger.